■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۰ | ۱۸ رمضان ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست و یکم - شماره ۵۹۲۷ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Saturday - May 1, 2021

حدیث روز: بحارالانوار

امام علی(ع): عالمانه سخن گویید تا قدر شما روشن گردد.

واحه: حافظ

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند
واندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند

دعای روز هجدهم ماه مبارک رمضان

اللهمّ نَبِّهْنی فیهِ لِبَرَکاتِ أسْحارِهِ ونوِّرْ فیهِ قلبی بِضِیاءِ أنْوارِهِ وخُذْ بِکلّ أعْضائی الی اتّباعِ آثارِهِ بِنورِک یا مُنَوِّرَ قُلوبِ العارفین.

خدایا، مرا در این ماه به برکت‌های سحرهایش آگاه کن و دلم را با روشنایی انوارش روشنی بخش و تمام اعضایم را به پیروی آثارش بگمار، به نور خودت ای روشنی بخش دلهای عارفان.

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۳/۰۱ | غروب آفتاب: ۱۹/۵۱
اذان مغرب: ۲۰/۱۰ | نیمه‌شب شرعی: ۰۰/۱۴
اذان صبح (فردا): ۴/۳۸ | طلوع خورشید (فردا): ۰۶/۱۱

وضعیت آب و هوای امروز

تهران	ارومیه	اهواز	اصفهان	بندرعباس	زاهدان	زنجان	مشهد
۲۰ / ۲۹	۱۰ / ۱۹	۲۳ / ۴۰	۱۱ / ۳۰	۲۴ / ۳۳	۱۵ / ۲۷	۷ / ۲۲	۱۷ / ۲۶

امروز در تاریخ

روز جهانی کارگر
درگذشت کیومرث صابری فومنی، طنزنویس و موسس موسسه گل آقا (۱۳۸۳ ش)

تلنگر

از کوه‌خواری رسیدیم به واکسن‌خواری

علیرضا رأفتی
روزنامه‌نگار

اول فکر کردم لابد بعضی از واکسن‌ها خوراکی‌اند؛ طبیعی هم است دیگر. واکسن هم اگر نوعی دوا محسوب شود، طبیعی است که مدل خوراکی‌اش هم وجود داشته باشد و اگر همان ویروس ضعیف‌شده هم حسابش کنیم باز هم طبیعی است عده‌ای این ویروس ضعیف‌شده را از راه دهان به بدن‌شان منتقل کنند. لابد بعضی آدم‌ها ویروس را هم می‌خورند! چطور بعضی می‌توانند حیا را بخورند و آبرو را قی کنند، ویروس را نمی‌توانند بخورند؟ همه این تحلیل‌ها را برای خودم وقتی انجام دادم که برای اولین بار کلمه «واکسن‌خواری» را شنیدم و هزارجور برای خودم فلسفه بافتم و این کلمه را معنی کردم تا بلکه از اصل ماجرایش بتوانم سر درآورم اما نشد تا این که بعد از کلی جست‌وجو به این نتیجه رسیدم که گویا واکسن‌خواری هم پدیده‌ای است مثل زمین‌خواری، کوه‌خواری، جنگل‌خواری و هر چیز دیگری که می‌شود خورد! (یا به قول آن کارشناس محترم هر چیز دیگری که می‌شود خواریدِ!)

مساله اینجاست که پدیده‌ها و بحران‌ها و اتفاق‌های جدید شیوه‌های جدیدی از دزدی را شکل می‌دهند. مثلا تا قبل از اختراع کارت‌های بانکی و عابربانک‌ها و خریدهای اینترنتی کسی فکرش را هم نمی‌کرد بشود با چند کد و رمز اینترنتی کل سرمایه یک نفر را بالا کشید و آب هم از آب تکان نخورد یا اصلا انسان‌های غارنشین پیش از ابداع سیستم اداری چه تعریفی از رشوه و دزدی از وقت اداری و سردواندن کار مردم پیش خودشان داشتند؟

این طور که من فهمیدم واکسن‌خواری به مواردی اطلاق می‌شود که مسوول محترمی که اختیاراتی در زمینه توزیع واکسن کرونا دارد از این اختیارات سوءاستفاده می‌کند و تعدادی واکسن به ناحق به افرادی زده می‌شود که مستحق دریافت در این مرحله نیستند یا تعدادی واکسن چنان گم‌وگور می‌شود که انگار اصلا از ابتدا نبوده است. اخیرا با رسانه‌ای شدن چند مورد از این پدیده نوظهور، بعضی مسوولان خاطی از سمت‌شان برکنار شدند و بعضی دیگر فحش و فضیحت مردم را در صفحات مجازی به جان می‌خرند و کار خودشان را می‌کنند. به هر حال این هم شکلی جدید از دزدی است که باید نامش را در فرهنگ‌نامه‌هایمان اضافه کنیم.

گفت‌وگو با بیژن مقدم، مدیرمسؤول اسبق روزنامه جام جم به بهانه بیست‌ویکمین سالگرد این روزنامه

هنوز هم جام جمی هستم

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

بیژن مقدم، حدود ۹ سال مدیرمسؤول و مدیرعامل روزنامه جام جم بود، در دوره‌ای که عزت‌ا... ضرغامی ریاست سازمان صداوسیما را به عهده داشت، هماهنگی خوبی بین این دو مدیر شکل گرفته بود. روزنامه به‌عنوان یک رسانه مکتوب کار خودش را می‌کرد و تا جایی که به ماهیت اصلی سازمان صدا و سیما لطمه‌ای وارد نمی‌شد، مستقل عمل می‌کرد. بیژن مقدم جدای از این که مدیرمسؤول روزنامه بوده و ماموریت‌های کاری مشخصی برایش تعریف شده بود اما به عنوان یک انسان با همکارانش در کل موسسه جام جم رابطه بسیار خوبی داشت. برخی می‌گویند آن دوره اوضاع مالی روزنامه بهتر از امروز بود و روزنامه‌های چاپی با چالش‌هایی که امروزه با آن درگیرند، مواجه نبود. با توجه به همه اینها در بیست و یکمین سالروز انتشار روزنامه جام جم، سراغ این مدیر کهنه‌کار رسانه رفتم و با او درباره روزنامه جام جم و چالش‌های پیش رویش هم‌صحبت شدم. بیژن مقدم چند سالی است از جام جم رفته اما هنوز به این روزنامه دلبسته است و آن را پیگیری می‌کند و می‌گوید: خودم را عضو خانواده جام جم می‌دانم، حس خوبی نسبت به جام جم دارم، راستش را بخواهید من در جام جم کار نکردم بلکه زندگی کردم. بیست‌ویکمین سالروز تاسیس روزنامه را به همه همکاران قدیم و جدید تبریک می‌گویم. می‌دانم در شرایط سختی کار می‌کنید و برای همه شما آرزوی توفیق دارم.

تعصب را کنار بگذاریم

مدیر مسؤول سابق روزنامه جام جم درباره چشم‌انداز این روزنامه در شرایطی که روز به‌روز انتشار روزنامه‌های چاپی سخت‌تر می‌شود، می‌گوید: درباره روزنامه‌های چاپی واقعیت‌هایی در کشور ما و دنیا وجود دارد که نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. زمانی که ما در روزنامه جام جم تصور می‌کردیم شرایط خیلی خوبی داریم و از تیراژ بالایی برخورداریم، پژوهش‌ها نشان می‌داد کشور ما از نظر مطالعه و خواندن روزنامه شرایط خوبی ندارد. این رویکرد همه دهه‌ها را شامل می‌شد به‌جز مقطع بعد از پیروزی انقلاب و بعد از انتخابات سال ۷۶ که اوضاع روزنامه‌خوانی بهتر از دیگر دوره‌ها بود. پدیده پایین بودن مطالعه و روزنامه نخوانی الان با پدیده‌های جدیدی گره خورده که با عنوان فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و سایت‌های اینترنتی و خبری معرفی می‌شوند و هر روز چهره‌ای جدید به خود می‌گیرند. این پدیده‌های جدید شرایط را برای انتشار رسانه‌های مکتوب سخت‌تر کرده است. روزنامه‌های چاپی شرایط بسیار سختی را می‌گذرانند. چه از نظر لوازم پایه و اساسی مانند کاغذ به دلیل شرایط سخت اقتصادی و چه از نظر مخاطب که اگر در گذشته بخشی از نیازهای رسانه‌ای خود را از روزنامه‌ها می‌گرفت اکنون همه آنها را از شبکه‌های اجتماعی می‌گیرد. ساختار روزنامه‌ها به گونه‌ای است که فردا منتشر می‌شود و در دنیای سریع امروزی مردم دیگر به خبر نیازی ندارند چون در لحظه آنها را دریافت می‌کنند. در گذشته مطرح می‌کردند برای حفظ مخاطب روزنامه باید به سمت روزنامه‌نگاری تحلیلی حرکت کرد. اما الان این روش هم جواب نمی‌دهد و موضوعیت خود را از دست داده چون شبکه‌های اجتماعی، ذائقه مردم را تغییر داده‌اند به این ترتیب که هرقدر کوتاه‌تر، خواندنی‌تر. مخاطب امروز حوصله ندارد. می‌خواهد سریع و در یک نگاه، هم خبر را بخواند و هم تحلیل را دریافت کند. پس در این شرایط تحلیل به روش سنتی جواب نمی‌دهد. روزنامه‌های چاپی برای ارزیابی موفقیت دو پارامتر دارند؛ تیراژ و فروش. کرونا که آمد هر دوی اینها را تحت‌الشعاع قرار داد، مردم برای دوری از ویروس حتی به روزنامه هم دست نمی‌زنند که آلوده نشوند. اما تصور کنید کرونا هم تمام شده و شرایط عادی شود؛ آیا مردم باز به سمت خرید روزنامه می‌روند؟ به نظرم بهتر است با واقعیت‌ها مواجه شویم، صاحبان روزنامه‌ها و نشریات مکتوب آمار تیراژ، فروش و مخاطب را دارند و بر اساس آن باید سرمایه‌گذاری کرده و متناسب با این داده‌ها در فضای جدید خود را رشد دهند و توسعه پیدا کنند. روزنامه جام جم از همان اول این بستر و فضا را با جام جم آنلاین آماده کرده بود. به نظرم الان وقت آن است که مدیران روزنامه‌ها تصمیم بگیرند بنا به آماری که در اختیار دارند، چه مقدار از قابلیت‌های خود را در قالب روزنامه چاپی منتشر کنند و چه بخشی از آن را به فضاهای جدید ببرند. برای یک رسانه قالب مهم نیست بلکه انتقال پیام و مخاطب اهمیت دارد. نباید در شرایط فعلی تعصب ویژه‌ای روی روزنامه چاپی داشت و گفت می‌خواهم همه انرژی و قابلیتم را روی بخش چاپ متمرکز کنم. باید از فضاها و قالب‌های مختلف استفاده کرد. مهم جذب و نگه‌داشتن مخاطب است، هر جا که مخاطب حفظ می‌شود باید به همان‌جا رفت و به او خوراک مناسب داد.

رویکرد برنده روزنامه جام جم

از مقدم می‌پرسم رویکرد اجتماعی و فرهنگی جام جم به چه میزان در جذب مخاطب اهمیت دارد چه در قالب روزنامه چاپی چه در فضاهای دیگر که می‌گوید: فضای عمومی کشور ما غالبا سیاست‌زده است و بخشی از آن درگیر احزاب سیاسی است اما اگر بخواهیم نظر عموم مردم را در نظر بگیریم، به همین دو حوزه فرهنگ و اجتماع می‌رسیم که روزنامه جام جم همیشه داشته و از رویکردهای سیاسی گریزان بوده. البته نه این‌که به سیاست و اقتصاد و... کاری نداشته باشد اما آنچه برایش مهم بوده فرهنگ و اجتماع است که به نظرم مزیت روزنامه جام جم است. چون اکثر مردم در همین حوزه‌ها هستند. معتقدم باید همین رویکرد را حفظ کند حتی اگر در فضاهای دیگر فعالیت می‌کند یا تصمیم دارد در آنجاها سرمایه‌گذاری بیشتری کند. روزنامه جام جم از اول رویکرد خوب و برنده‌ای داشته و به نظرم بهتر است تغییر نکرده و تقویت شود.

بیژن مقدم زمانی که مدیرمسؤول روزنامه جام جم بود/ عکس: مجید آزاد

کافه میرداماد

کوتاه‌نویسی؛ یکی از راه‌های جذب مخاطب

از مقدم درباره تحلیل در شرایط امروزی می‌پرسم و این که مخاطب چه نوع تحلیلی را بیشتر می‌پسندد و با آن همراه می‌شود، می‌گوید: تحلیل‌ها امروزه کاملا تغییر کرده. قبلا اگر کارشناسی قرار بود تحلیلی بنویسد، نصف صفحه نیاز داشت چون تصور می‌کرد مخاطب از ماجرا اطلاع چندانی ندارد اما الان مردم در جریان همه اتفاقات هستند؛ بنابراین تحلیل هم باید بر مبنای ذائقه جدید مخاطب نوشته شود. باید فرض را بر این گذاشت مخاطب اطلاعات زیادی دارد و از شما خیلی جلوتر است. لازم نیست دیگر به او اطلاعات پایه داد. باید جمع‌بندی خود را به مخاطب داد آن هم صریح، بی‌پرده و کوتاه. دیگر دوره در لفافه حرف زدن تمام شده و اگر در پرده حرف زد و نوشت، مخاطب می‌گوید: خب آخرش چی شد؟ من اصلا نظر شما را متوجه نشدم. باید سریع به جمع‌بندی رسید و از کلی نوشتن پرهیز کرد. باید در تحلیل‌نویسی یک قدم از مخاطب جلوتر رفت و چیزی را به او گفت که برایش تازگی دارد. نوع بسته‌بندی تحلیل بسیار اهمیت دارد و نوع نوشتار مهم است. باز هم تاکید می‌کنم کوتاه‌نویسی و جمع‌بندی درست و تازه یکی از راه‌های جذب مخاطب است و گرنه تبدیل می‌شود به مطلبی خنثی که مردم تمایلی به خواندن آن ندارند.

بازدید بیژن مقدم از روزنامه جام جم سال ۹۸/ عکس: مجید آزاد

مقطع حساس کنونی

بانوی خردمند و مرد ثروتمند

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

در روزگاران قدیم بانوی خردمندی که از دانایان سرزمین چین بود و به برگزاری جلسات تفکر خلاق و اندیشه معنوی برای بانوان اشتغال داشت، روزی به کوهستان رفت تا با کائنات ارتباط حسی برقرار کند و از افق‌ها و دریچه‌های تازه‌ای از حکمت بهره‌مند گردد. بانوی خردمند در راه در کنار جوی آب، سنگ زینتی گرانبهایی پیدا کرد. کمی جلوتر به مسافری رسید که خسته شده و در راه مانده و گرسنه شده بود. بانوی خردمند بقچه‌اش را باز کرد تا به مرد گرسنه غذا بدهد. در این لحظه نگاه مرد گرسنه به سنگ زینتی افتاد و گفت: وووی این چه قشنگ است. بانوی خردمند بی‌درنگ سنگ را از کیفش بیرون آورد و به وی داد. مرد مسافر که خودش ختم روزگار بود و می‌دانست این سنگ گرانبها به حدی باارزش است که حد ندارد، سر از پا نشناخت و از خوشحالی بال درآورد و پس از خداحافظی با بانوی خردمند پرواز کرد و رفت. چند روز بعد وقتی بانوی خردمند در اتاقش در پژوهشکده خرد و اندیشه نشسته بود، مرد مسافر که به زحمت و تلاش بسیار توانسته بود وی را پیدا کند، وارد اتاق وی شد و گفت: سلام بر بانوی خردمند. بانوی خردمند گفت: سلام بر تو ای مرد مسافر، چی شده؟ اتفاقی چیزی افتاده؟ مرد مسافر گفت: من پروازهایم را کردم و دورهایم را زدم و اکنون نزد شما برگشتم تا چیزی بگویم. بانوی خردمند گفت: بفرما. مرد گفت: من خودم این کاره‌ام و صاحب بزرگ‌ترین جواهرفروشی چین مرکزی می‌باشم و از همان اول فهمیدم که این سنگ چه مقدار ارزش دارد. اما اکنون آمده‌ام تا آن را به تو پس بدهم، با این امید که چیزی ارزشمندتر به من بدهی. بانوی خردمند گفت: چی مثلا؟ مرد گفت: آن محبتی را که باعث شد این سنگ را به من ببخشی. در این لحظه مرد سوت زد و پدر و مادر و تنی چند از اعضای خانواده‌اش که پشت در بودند با گل و شیرینی وارد شدند و بانوی خردمند را از خودش خواستگاری کردند. بانوی خردمند که خجالت کشیده بود نیز پس از سکوتی کوتاه گفت: بلی و بدین ترتیب بانوی خردمند و مرد ثروتمند با هم ازدواج کردند و عنوان مادی-معنوی‌ترین و همه‌چیزتمام‌ترین زوج تاریخ را به خود اختصاص دادند.

مرور و عبور
جام جم ۲۰۰ سال قبل

صاحبنظران در اولین سالگرد روزنامه چه گفتند

عباس سلیمی‌نمین: به نظرم روزنامه جام جم در شرایطی متولد شد که برخی انحصارات مطبوعاتی درصدد بودند هر رسانه‌ای را که در اختیارشان نبود کاملا منفعل کنند. آن شرایط بسیار دشوار و سخت بود به‌ویژه رسانه‌های ملی که در اختیار انحصارات حزبی نبودند بیشترین فشار را در این زمینه تحمل کردند.

یونس شکرخواه: تحولات در سرزمین روزنامه‌نگاری هر روز آشکارتر خواهد شد. راه درازی در پیش است. همیشه جمعی تازه پای در این مسیر می‌گذارند. شما یک ساله شدید ... . من فکر می‌کنم جام جم هویت و کاراکتر خود را یافته و سردرگم نیست حالا هم رنگ را می‌شناسد و در ادبیات خود نرم است در عین حال جوانانه است. رویکردش به اتفاقات فرهنگی و هنری بیرون از مرزها قوی است.

فریدون صدیقی: فاصله جام جم (روزنامه) با جام جم یک (صداوسیما) الزاما نباید یک خط باشد، می‌تواند نقطه و نقاطی باشد که میل به خط شدن دارد. این اتفاق وقتی ممکن است که هر دو نقطه مایل به یک‌خط‌شدن باشند ... . در روزنامه جام جم ظرفیت‌های حرفه‌ای بسیاری وجود دارد که باید میدان شورآفرینی و نوآفرینی به آنها داد که همه جام جم را با ادبیات مکتوب اعتلا بخشند.

طه هاشمی: روزنامه جام جم از جمله روزنامه‌هایی است که با شتاب نسبتا مطلوبی جایگاه خود را در عرصه مطبوعات پیدا کرده است. البته نوع نگاه جام جم به مسائل فرهنگی- اجتماعی در این موفقیت سهم بسزایی داشته است. روزنامه‌ای که منسوب به صداوسیماست در ابتدای امر به گونه‌ای تلقی می‌شد که به دنبال نیات خاص سیاسی است اما در عمل نشان داد که تدبیر بایسته و بادرایت پشت این روزنامه مستقر است. (صفحه ۵)

رهبر معظم انقلاب: دست مفسدان را از امکانات حکومتی قطع کنید

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی خطاب به روسای قوای سه‌گانه فرمان مهمی در خصوص مبارزه همه‌جانبه و سازمان‌یافته با فساد مالی و اقتصادی صادر کردند. در بخشی از این فرمان نوشته شده: تشکیل ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی و تهیه طرح مبارزه با فساد که دو قوه مجریه و قضاییه بدان همت گماشته‌اند عزم، اخلاص و همتی سستی‌ناپذیر می‌طلبد. جمهوری اسلامی که جز خدمت به مردم و افراشتن پرچم عدالت اسلامی، هدف و فلسفه‌ای ندارد نباید در این راه دچار غفلت شود. رفتار قاطع و منصفانه علوی را باید مد نظر داشته باشد و به کمک الهی و حمایت مردمی که عدالت و انصاف را قدر می‌دانند تکیه کند. (صفحه یک)

جام جم
JAM-E-JAM Vol.2 No.205 TUE MAY 1 2001
رهبر معظم انقلاب در پیامی مهم خطاب به روسای قوای سه گانه:
دست مفسدان را، از امکانات حکومتی قطع کنید
هرد و مدرک داشتیم، اما هیات اجرایی رد صلاحیت نکرد
نبض فوتبال در قلب مادرید
جام جم، باشما یکساله شد
الویری: چرا من غیرقانونی عمل کنم؟
کیلان آماده استقبال از رهبر

اعضای خانه سینما بیمه شدند

در پی اجرای اصل بیست‌ونهم قانون اساسی و برای تعمیم بیمه همگانی، سازمان بیمه خدمات‌درمانی اقدام به بیمه اعضای صنوف سینمایی کرد. استفاده از خدمات‌درمانی سرپایی عمومی و تخصصی، داروخانه، آزمایشگاه، رادیولوژی و بیمارستان‌های دولتی و خصوصی طرف قرارداد ازجمله مزایای بیمه‌شدگان است. همچنین هنرمندان بیمه‌شده و خانواده تحت تکفل آنها با دریافت دفترچه بیمه خدمات‌درمانی با اعتبار یک‌ساله می‌توانند از تسهیلات بیمارستان‌ها، پزشکان و داروخانه‌های طرف قرارداد بهره‌مند شوند. (صفحه ۳)

شرکت‌های نفتی آمریکا: تحریم‌های ایران را لغو کنید

به نوشته روزنامه فایننشال تایمز چاپ لندن، شرکت‌های نفتی آمریکایی برای لغو تحریم‌های علیه ایران در حال تلاش هستند. این روزنامه نوشت: آمریکا در حال حاضر علیه هشت کشور به اعمال تحریم دست زده است که نیمی از این کشورها؛ ایران، عراق، لیبی و سودان دارای منابع نفتی و گازی قابل‌ملاحظه‌ای هستند.

موسسه و شورای پژوهشی بیکر طی تحقیقی اعلام کرده که بازنگری در تحریم علیه این کشورها توسط آمریکا می‌تواند موجب گشایشی جدید در حل بحران کنونی انرژی در این کشور باشد. (صفحه ۴)